

На основу члана 64. став 3, члана 86. став 6, члана 99. став 5, члана 103. став 4. и члана 108. став 6. Закона о полицији („Службени гласник РС”, бр. 6/16, 24/18 и 87/18),

Министар унутрашњих послова доноси,

ПРАВИЛНИК

о полицијским овлашћењима

"Службени гласник РС", бр. 41 од 11. јуна 2019, 93 од 19. августа 2022.

I. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим правилником прописује се начин примене полицијских овлашћења, начин поступања полицијских службеника према доведеним и задржаним лицима, начин поступања полицијских службеника у примени криминалистичко-тактичких и форензичких метода и средстава, ближи начин поступања при пријему нађених ствари, ближа обележја средстава принуде, начин употребе средстава принуде, начин оцене оправданости и правилности употребе средстава принуде и контрола употребе средстава принуде.

Начин и услови примене полицијских овлашћења према малолетним лицима уређују се посебним правилником.

Члан 2.

Полицијски службеници примењују полицијска овлашћења приликом обаљања полицијских послова када су за то испуњени законом прописани услови, на начин прописан законом и овим правилником.

Члан 3.

Пре примене полицијског овлашћења, полицијски службеник ће у сваком конкретном случају проценити да ли полицијско овлашћење може да примени на безбедан начин, односно без угрожавања своје и безбедности других лица.

У току примене полицијског овлашћења полицијски службеник који примењује полицијско овлашћење, као и полицијски службеник који је присутан на месту примене полицијског овлашћења, а непосредно га не примењује, мора увек да буде спреман да одбије евентуални напад од себе

или другог лица или да спречи евентуално самоповређивање или бекство лица према коме се примењује полицијско овлашћење.

Ако полицијски службеник процени да полицијско овлашћење не може да примени на безбедан начин, о томе ће одмах обавестити ужу организациону јединицу надлежну за послове сталног дежурства (у даљем тексту: дежурну службу) своје организационе јединице или непосредног руководиоца и тражити потребну помоћ ради извршења службеног задатка.

Руководилац смене дежурне службе или непосредни руководилац из става 3. овог члана, одмах ће предузети потребне мере и радње којима ће се обезбедити безбедно извршење службеног задатка.

Члан 4.

О примењеном полицијском овлашћењу, полицијски службеник сачињава извештај о примењеном полицијском овлашћењу који садржи податке прописане у члану 110. овог правилника.

О примењеном полицијском овлашћењу, поред извештаја из става 1. овог члана, полицијски службеник може када је то потребно, самоиницијативно или по налогу непосредног руководиоца да сачини службену белешку или друга писмена, ако је то у конкретном случају потребно.

Извештај из става 1. овог члана се не подноси када је за примењено полицијско овлашћење законом или овим правилником прописано подношење посебног извештаја, другог писмена или се примена полицијског овлашћења аутоматски евидентира у информационом систему Министарства унутрашњих послова (у даљем тексту: Министарство).

Непосредни руководилац полицијског службеника који је применио полицијско овлашћење, дужан је да оцени да ли је полицијско овлашћење примењено оправдано и правилно, под условима и на начин прописан законом и овим правилником.

Поступање према лицима која уживају дипломатско конзуларни имунитет

Члан 5.

Према лицу које ужива дипломатско конзуларни имунитет (у даљем тексту: имунитет) полицијски службеник може да примени полицијска овлашћења која су неопходна за проверу или утврђивање тог статуса.

Ако се у току примене полицијских овлашћења лице позове на имунитет, полицијски службеник ће, у циљу потврђивања те чињенице, од лица одмах затражити на увид јавну исправу којом се доказује имунитет, и у што краћем времену узети основне податке о лицу, о броју и року важења исправе, као и о називу органа који је издао исправу.

Према лицу које у својству народног посланика ужива имунитет, полицијски службеник поступа на начин прописан у ст. 1. и 2. овог члана.

Ако се лице из става 3. овог члана које ужива имунитет затекне у извршењу кривичног дела за које је прописана казна затвора у трајању дужем од пет година, према њему се могу применити и друга полицијска овлашћења прописана законом.

О поступању и примени полицијских овлашћења према лицу које ужива имунитет из ст 1. и 3. овог члана, полицијски службеник без одлагања обавештава непосредног руководиоца и о томе сачињава службену белешку.

II. НАЧИН ПРИМЕНЕ ПОЛИЦИЈСКИХ ОВЛАШЋЕЊА

Упозорење и наређење

Члан 6.

Упозорења се могу давати и наређења издавати усмено, писано, помоћу техничких средстава за појачавање звука, писаним наређењима на одговарајућем дисплеју, светлосним или звучним сигнаlima, руком или положајем тела полицијског службеника, када је такав начин прописан законом или прописом донетим на основу закона.

Упозорења и наређења морају да буду јасна и недвосмислено изражена.

Члан 7.

Писано упозорење или наређење, руководиоца надлежне организационе јединице полиције, може упутити одговорном лицу у државном органу, другим органима, привредним друштвима и другим организацијама и удружењима, као и физичким лицима.

Упозорења и наређења, руководиоца из става 1. овог члана, по одобрењу директора полиције, може да саопштава и преко средстава јавног информисања.

Провера идентитета лица

Члан 8.

Полицијски службеник врши проверу идентитета лица увидом у личну карту, возачку дозволу, путну или другу јавну исправу са фотографијом, издату од стране надлежног органа или читавањем електронских докумената за то намењеним техничким средствима.

Изузетно, провера идентитета лица које нема код себе јавну исправу из става 1. овог члана може да се изврши и на основу изјаве лица чији је идентитет проверен, на адреси становања, месту рада или неком другом месту у непосредној близини где се налазе јавне исправе лица које се проверава.

Члан 9.

Провера идентитета лица без знања лица чији се идентитет проверава врши се прикупљањем обавештења од других лица, применом других полицијских овлашћења или предузимањем полицијских мера и радњи утврђених законом, и то ако постоје основи сумње да је то лице учинилац кривичног дела које се гони по службеној дужности.

Члан 10.

Полицијски службеник извршиће проверу идентитета лица на оправдан захтев службених лица органа државне управе, правних или физичких лица.

Полицијски службеник је дужан да упозна лице из става 1. овог члана са разлозима проверавања његовог идентитета.

Оправданим захтевом из става 1. овог члана, сматра се захтев из којег је видљиво да су службеним лицима органа државне управе, такви подаци неопходни за законито поступање или да је правним или физичким лицима повређено неко право.

Податке о провереном идентитету лица, полицијски службеник, службеним лицима органа државне управе, усмено саопштава на месту извршене провере.

О достављању података правним или физичким лицима одлучује руководиоца организационе јединице полицијског службеника који је извршио проверу идентитета лица, у складу са одредбама закона о евиденцијама и обради података у области унутрашњих послова.

Члан 11.

Полицијски службеник ће у току провере идентитета лица извршити проверу да ли је од стране надлежних органа наложено предузимање других полицијских овлашћења, мера или радњи према лицу.

Провера из става 1. овог члана, врши се претрагом кроз евиденције које о лицима у складу са законом води Министарство.

Утврђивање идентитета лица

Члан 12.

Утврђивањем идентитета лица утврђују се правна, стварна и физичка својства по којима се то лице разликује од других лица.

Утврђивање идентитета лица врши се методама и средствима криминалистичке тактике и форензике, применом медицинских и других одговарајућих вештачења и то:

- 1) провером података о статусу лица увидом у јавне исправе, матичне књиге рођених, венчаних и умрлих и у друге службене евиденције;
- 2) узимањем отисака папиларних линија и упоређивањем са постојећим отисцима;

- 3) фотографисањем и упоређивањем фотографије са ранијим фотографијама;
- 4) изјавом лица која могу извршити препознавање – непосредно или показивањем фотографија или видео снимка лица, одеће, обуће и других предмета који могу послужити за утврђивање идентитета;
- 5) помоћу личног описа;
- 6) помоћу ДНК анализе;
- 7) објављивањем фотографије, фоторобота, цртежа, снимка или описа лица путем средстава јавног информисања;
- 8) другим расположивим методима, као што су графолошко вештачење, анализа гласа, зубна формула и друге.

На начин утврђивања идентитета лица из става 1. овог члана, врши се утврђивање идентитета непознатог леша.

О утврђивању идентитета лица полицијски службеник сачињава извештај, односно записник.

Идентификација предмета

Члан 13.

Идентификација предмета, у смислу овог правилника, је утврђивање обележја и својства предмета по којима се тај предмет разликује од других истоврсних предмета (облик, величина, боја, тежина, квалитет, фабричке ознаке и др.).

Идентификација предмета врши се методама и средствима криминалистичке тактике и форензике, од стране полицијских службеника који су за то обучени, применом одговарајућих метода и то:

- 1) провером података о предмету увидом у исправе и техничку и другу документацију о предмету;
- 2) фотографисањем и упоређивањем фотографије са ранијим фотографијама;
- 3) изјавом лица која могу извршити препознавање;
- 4) техничким методама изазивања уништених или оштећених идентификационих ознака и другим расположивим методима.

Од лица које учествује у поступку идентификације предмета полицијски службеник захтеваће да опише предмет и наведе обележја и својства према којима се тај предмет разликује од других предмета. По датом опису предмета полицијски службеник предочиће лицу предмет који се идентификује, по могућству заједно са другим предметима исте врсте.

О извршеној идентификацији предмета полицијски службеник сачињава извештај или записник.

Позивање

Члан 14.

Позивање се, по правилу, врши достављањем писаног позива лицу које се позива на начин прописан законом и овим правилником.

Пунолетно лице коме је одузета пословна способност позива се преко старатеља.

Ако би позивање лица из става 2. овог члана било у супротности са његовим правима и интересима, позивање ће се извршити преко надлежног центра за социјални рад.

Члан 15.

Писани позив садржи: назив организационе јединице Министарства, место и адреса; број и датум позива; име и презиме, датум рођења, име родитеља и адреса лица које се позива; датум, време и место на које се лице позива; разлог позивања лица; када је то законом прописано, упозорење да лице може бити доведено ако се не одазове позиву, а ако се ради о осумњиченом, да има право на браниоца; службени печат и потпис и доставницу.

При одређивању датума, часа и места на које се лице позива, полицијски службеник води рачуна да позвано лице због одазивања позиву нема непотребних тешкоћа.

Члан 16.

Писани позив упућује се поштом или га доставља полицијски службеник.

Ако позив упућен преко поште није достављен лицу, достављање ће извршити полицијски службеник.

Полицијски службеник ће пре достављања позива проверити идентитет лица које се позива.

Полицијски службеник који доставља писани позив уручује га лицу на адреси становања или на другом месту на коме лице затекне.

Полицијски службеник ће приликом достављања позива на адреси становања лицу уручити позив на улазу стана и од лица затражити да потпише доставницу.

Изузетно, ако је од стране лица коме позив треба уручити позван да уђе у стан, полицијски службеник може да уручи позив и у стану.

Ако прималац не зна да пише или није у стању да потпише доставницу, полицијски службеник ће о томе на доставници сачинити белешку и назначити дан и час кад је извршено уручење позива.

Члан 17.

Ако лице одбије да прими позив, полицијски службеник ће позив прибити на врата стана или просторије или га оставити у стану, чиме се сматра да је позив достављен.

Кад је достављање извршено на начин из става 1. овог члана, полицијски службеник ће о томе сачинити службену белешку и назначити дан, час и начин извршеног достављања позива.

Члан 18.

У посебним случајевима позивања лица, на захтев или уз сагласност лица, полицијски службеник може лице службеним возилом полиције превести до службених просторија.

О упућеном позиву из става 1. овог члана полицијски службеник сачињава службену белешку, а лицу које се одазвало позиву, на његов захтев, издаје о томе писану потврду.

У посебним случајевима, позивање лица може се, по одобрењу директора полиције, вршити и путем средстава јавног информисања.

Довођење

Права доведеног лица

Члан 19.

Лице које се доводи упознаје се, односно обавештава на језику који разуме о својим правима усмено и уручивањем писаног обавештења, и то да има право:

- 1) да буде обавештено о разлозима довођења;
- 2) да буде поучено да није дужно ништа да изјави, а да све што изјави може бити у законом прописаном поступку употребљено против њега као доказ;
- 3) на браниоца;
- 4) да се о времену и месту довођења обавести лице по његовом избору, дипломатско конзуларни представник државе чији је држављанин или представник одговарајуће међународне организације ако је лице избеглица или лице без држављанства;
- 5) да се без одлагања о довођењу обавести лице или орган старатељства ако је потребно обезбедити заштиту или старање о детету или другим лицима о којима се стара лице које се доводи;
- 6) да га прегледа лекар;
- 7) да покрене поступак пред надлежним полицијским или правосудним органима ради испитивања законитости довођења или надокнаде штете.

Полицијски службеник ће доведеном лицу уручити писано обавештење о правима из става 1. овог члана и позвати га да потпише примерак писаног обавештења.

Ако доведено лице одбије да прими писано обавештење или одбије да га потпише или је неписмено, полицијски службеник ће наведено констатовати на писаном обавештењу.

Довођење на основу писаног налога

Члан 20.

Налог за довођење лица извршавају, по правилу, два полицијска службеника.

Пре извршења налога за довођење лица, полицијски службеник ће проверити да ли у евиденцијама постоје подаци који би могли да укажу на могућност бекства, пружања отпора или напада на полицијске службенике од стране лица које треба довести, односно да ли је лице склоно самоповређивању.

Ако постоје околности из става 2. овог члана, довођење се може извршити само на основу претходно сачињеног плана, који сачињава руководилац организационе јединице.

Када је то потребно, за довођење лица могу се ангажовати специјална јединица полиције или посебне јединице полиције на начин прописан законом.

Ако је лице које се доводи једини старалац над малолетним лицем или лицем које није пословно способно да се стара само о себи, обавезно се пре довођења обавештава орган старатељства.

Члан 21.

Пре довођења, полицијски службеник ће проверити идентитет лица које треба довести, а затим ће му саопштити разлог довођења, упознати га са његовим правима, уручити налог (наредбу) за довођење и позвати га да пође са њим.

Приликом уручења налога за довођење, полицијски службеник ће упозорити лице да ће према њему употребити средства принуде ако буде пружило отпор или покушало бекство или напад на полицијског службеника или друго лице.

Ако лице и поред упозорења одбије да пође или пружи отпор, полицијски службеник ће га довести принудно.

Ако постоји сумња да ће лице које треба довести пружити отпор, покушати бекство или напад на полицијског службеника, писани налог за довођење уручиће се лицу после довођења.

Члан 22.

Полицијски службеник ће извршити преглед лица које треба довести ради проналажења и одузимања предмета погодних за напад или самоповређивање.

Ако лице има видљиве повреде или се жали на болове, полицијски службеник ће му омогућити указивање стручне медицинске помоћи.

Привремено одузети предмети предају се органу коме се лице доводи, односно враћају лицу када престану разлози због којих су привремено одузети, осим ако не представљају предмете прекршаја или кривичног дела или предмете чије је одузимање неопходно за заштиту опште безбедности.

Члан 23.

Довођење се, по правилу, врши службеним возилом, **односно пловилом*** полиције.

Ако се довођење лица врши службеним возилом полиције које нема посебан простор за смештај доведених лица, лице се смешта на седиште иза места сувозача, а на седишту иза возача полицијски службеник који врши довођење.

Ако се довођење лица врши службеним пловилом полиције, полицијски службеник ће, према лицу које се доводи, пре укрцавања, предузети додатне мере безбедности:*

1) стављање прслука за спасавање сталне запремине;*

2) смештање лица на безбедно место (кабина и др.) службеног пловила, уз стални надзор полицијског службеника и др.*

Ако се лице доводи средствима јавног друмског саобраћаја, ваздухопловом или пловилом, по правилу се уводи пре осталих путника и када је то могуће смешта на последње седиште или одвојено од осталих путника. Лице које се доводи изводи се по изласку свих путника, осим ако другим прописом није другачије прописано.

*Службени гласник РС, број 93/2022

Члан 24.

Полицијски службеник се мора придржавати налога за довођење којим је одређено време када се органу, односно службеном лицу мора довести лице.

Ако довођење лица траје дуже од времена прописаног законом, полицијски службеник ће о разлозима на погодан начин известити непосредног руководиоца, који ће о томе усмено, а након тога и писаним путем обавестити орган који је издао налог за довођење.

Члан 25.

О довођењу лица у службене просторије Министарства, одмах се обавештавају полицијски службеници дежурне службе или руководиоца организационе јединице у чије службене просторије је лице доведено.

За време док се налази у службеним просторијама, доведено лице мора бити под сталним надзором полицијских службеника.

Члан 26.

Полицијски службеник неће предузети довођење према лицу које обавља такве послове који се не смеју прекидати све док му се не обезбеди одговарајућа замена.

Члан 27.

Полицијски службеник који врши довођење лица затражиће од службеног лица органа коме је доведено лице предао да му забелешком или печатом на писаном налогу потврди да је лице доведено и предато.

Ако службено лице органа коме је доведено лице одбије да прими лице, полицијски службеник ће о томе обавестити орган који је издао налог за довођење и поступити на начин који тај орган одреди.

Довођење без писаног налога

Члан 28.

На поступак довођења лица без писаног налога примењују се одредбе овог правилника које се односе на довођење на основу писаног налога.

Задржавање лица и привремено ограничење слободе кретања

Задржавање лица

Права задржаног лица

Члан 29.

Лице које се задржава обавештава се усмено и уручивањем писаног обавештења на матерњем или језику који разуме о његовим правима, и то:

- 1) да буде обавештено о разлозима задржавања;
- 2) да буде поучено да није дужно ништа да изјави, а да све што изјави може бити у законом прописаном поступку употребљено против њега као доказ;
- 3) на браниоца по свом избору, да неометано обави разговор са браниоцем, да бранилац присуствује његовом саслушању;
- 4) да буде обавештено да ће се бранилац одредити по службеној дужности, ако га само не изабере, када је то законом обавезно;
- 5) да се о времену и месту задржавања обавести лице по његовом избору, дипломатско конзуларни представник државе чији је држављанин или представник одговарајуће међународне организације ако је лице избеглица или лице без држављанства;

6) да се без одлагања о задржавању обавести лице или орган старатељства ако је потребно обезбедити заштиту или старање о детету или другим лицима о којима се стара задржано лице;

7) да неометано контактира са дипломатско конзуларним представником своје државе, односно представником одговарајуће међународне организације;

8) да га прегледа лекар;

9) на исхрану и непрекидни осмочасовни одмор;

10) да покрене поступак пред надлежним полицијским или правосудним органима ради испитивања законитости задржавања или надокнаде штете.

Полицијски службеник ће задржаном лицу уручити писано обавештење из става 1. овог члана.

После уручења обавештења из става 2. овог члана, полицијски службеник ће задржано лице позвати да потпише примерак обавештења. Ако задржано лице одбије да прими обавештење или одбије да га потпише или је неписмено, полицијски службеник ће наведено констатовати на обавештењу.

Члан 30.

Задржавање се одређује решењем о задржавању.

Решење о задржавању у кривичном поступку доноси се на начин прописан законом којим се уређује кривични поступак.

Решење о задржавању у прекршајном поступку доноси руководилац организационе јединице која је одредила задржавање или полицијски службеник кога он овласти.

Руководилац организационе јединице или овлашћени полицијски службеник из става 3. овог члана, одговорни су за закониту примену наведеног полицијског овлашћења.

Полицијски службеник који спроводи меру задржавања лица одговоран је за остваривање права задржаног лица (безбедност, здравље и др.) од његовог смештаја у просторију за задржавање до прекида или укидања задржавања.

Полицијски службеници у просторију за задржавање не могу уносити службено оружје.

Члан 31.

Лице коме је одређено задржавање може се задржавати у службеним просторијама Министарства које су намењене за задржавање лица, као и у одговарајућим за то намењеним просторијама правосудних органа Републике Србије.

Ако се лице задржава у просторијама правосудних органа, такво лице се физички одваја од других притворених лица или лица која су на издржавању казне и налази се под надзором полицијског службеника.

Изузетно, лице се може задржати и у другим радним службеним просторијама Министарства или у простору службеног возила намењеном за превоз лица, за време које је потребно ради вршења неодложних полицијских послова или примене полицијских овлашћења, уз сталан надзор од стране полицијског службеника.

У истој просторији за задржавање могу се задржавати само лица истог пола, а пол се утврђује увидом у личну карту, путну исправу (пасош) или евиденцију.

Члан 32.

Време задржавања лица се рачуна од момента започињања примене полицијског овлашћења довођење када су се стекли услови за задржавање у прекршајном поступку, односно од момента хапшења или одазивања на позив када су се стекли услови за задржавање у кривичном поступку.

Члан 33.

Полицијски службеник који врши задржавање лица, пре смештаја лица у просторију за задржавање:

- 1) уручује лицу које се задржава решење о задржавању;
- 2) врши преглед лица и привремено одузима предмете који су погодни за повређивање, напад, самоповређивање или бекство лица, а по потреби и друге предмете (новац и сл.);
- 3) кад је то потребно и кад су се стекли услови прописани законом, врши претресање лица;
- 4) визуелним прегледом утврђује постојање видљивих повреда и евентуалних оштећења одеће и обуће лица;
- 5) обавља разговор са лицем и пита да ли лице има болове или друге здравствене проблеме, да ли прима медицинску терапију и да ли има потребу за одређеном врстом лекова или медицинске помоћи;
- 6) када лице има видљивих повреда или других здравствених проблема, обавезно организује пружање лекарске помоћи;
- 7) уручује обавештење о његовим правима.

О привремено одузетим и враћеним предметима од лица које се задржава, сачињава се потврда о привремено одузетим и враћеним предметима и издаје се лицу, коју потписује приликом одузимања, односно враћања предмета. Ако лице одбије да потпише потврду, полицијски службеник ће о томе сачинити белешку на потврди.

Предмети који се по одредбама закона морају привремено одузети у прекршајном или кривичном поступку, не враћају се задржаном лицу. За ове предмете полицијски службеник сачињава потврду о привремено одузетим предметима и даље са њима поступа у складу са законом.

Примерак потврде из ст. 2. или 3. овог члана, предаје се задржаном лицу.

Ако је лице доведено у просторију за задржавање у мокрој или на други начин за његово здравље неодговарајућој одећи и обући, потребно је да му се за време задржавања обезбеди одговарајућа одећа и обућа, преко чланова његове породице или на други начин.

Податке о видљивим телесним повредама, као и повредама или променама здравственог стања које су настале у току задржавања, пруженој лекарској помоћи, оштећењима одеће и обуће, полицијски службеник уноси у записник о задржавању лица.

Члан 34.

Задржаном лицу које жели да изјави жалбу против решења о задржавању, полицијски службеник омогућиће сачињавање жалбе уз сталан надзор ради спречавања напада или самоповређивања лица.

Жалбу против решења о задржавању у затвореној коверти полицијски службеник без одлагања доставља надлежном прекршајном суду или судији за претходни поступак.

Ако је жалба достављена полицији од стране браниоца задржаног лица, полицијски службеник поступиће на начин прописан у ставу 2. овог члана.

Члан 35.

Надзор над задржаним лицима у просторијама за задржавање лица, по правилу, врше полицијски службеници који су за то посебно оспособљени.

Надзор над задржаним лицима у просторијама за задржавање, полицијски службеник врши повременим обиласком и разговором са задржаним лицем.

За надзор над задржаним лицима могу се користити системи за видео-акустично снимање намењени за надзор простора, осим просторија за хигијенске потребе задржаног лица.

Употреба система за видео-акустично снимање из става 3. овог члана мора бити видно означена.

У просторији за задржавање која се визуелно не надзире од стране полицијског службеника, мора се обезбедити техничко средство за позивање полицијског службеника од стране задржаног лица.

Члан 36.

Болесно или повређено лице коме је очигледно потребна лекарска помоћ или лице које показује знакове тежег тровања алкохолом или другим

средством, не може се задржати у просторији за задржавање. Овим лицима, полицијски службеник који врши задржавање мора одмах организovati пружање потребне лекарске помоћи и смештај у одговарајућу здравствену установу.

За време превоза и за време док се задржано лице налази у одговарајућој здравственој установи, полицијски службеници предузимају мере и радње ради спречавања самоповређивања лица, напада лица на полицијске службенике или друга лица, као и бекства лица.

Полицијски службеници, само по захтеву медицинског особља, из разлога безбедности медицинског особља, могу присуствовати здравственом прегледу лица и то полицијски службеник истог пола као и лице које се прегледа.

У случају да задржаном лицу по мишљењу лекара није потребно смештање у одговарајућу здравствену установу, задржавање лица се наставља у просторији за задржавање уз обавезан надзор од стране полицијског службеника.

Полицијски службеници омогућиће коришћење прописане медицинске терапије задржаном лицу.

Члан 37.

Задржаном лицу омогућиће се исхрана, и то три оброка дневно (доручак, ручак, вечера) у одговарајућим временским интервалима, што укључује и право на посебну исхрану из здравствених разлога или верских убеђења.

Задржаном лицу ће се обезбедити један оброк у року од шест сати од момента задржавања, а у случају да задржавање траје дуже од 12 сати, лицу ће се обезбедити три оброка.

Исхрана се обезбеђује у складу са прописима Министарства о услугама исхране и смештаја.

Члан 38.

О задржавању лица полицијски службеник сачињава записник о задржавању лица, који садржи податке прописане у члану 111. овог правилника.

Записник о задржавању лица потписује полицијски службеник који је лице задржао и задржано лице.

Примерак записника се уручује задржаном лицу.

Ако задржано лице одбије да прими примерак записника или одбије да га потпише, полицијски службеник ће о томе сачинити забелешку на записнику.

Члан 39.

Задржано лице има право на непрекидни осмочасовни одмор у току 24 часа.

Свако извођење задржаног лица из просторије за задржавање евидентира се у записнику о задржавању лица.

Привремено ограничење слободе кретања

Члан 40.

Привремено ограничење слободе кретања и трагање за лицима и предметима, спроводи се применом полицијских криминалистичко-тактичких радњи, као и мерама чији је ближи начин поступања прописан законом и другим прописом.

Криминалистичко-тактичке радње заседа, рација и блокада саобраћајних и других површина, спроводе се по плану руководиоца надлежне организационе јединице.

Изузетно од става 2. овог члана, из разлога хитности, ангажовање полицијских службеника на спровођењу криминалистичко-тактичких радњи може се реализовати и без сачињавања плана. Непосредно надређени полицијски службеник или лице које он овласти, усмено ће полицијске службенике упознати са садржајем задатка и руководити његовим извршењем, о чему ће сачинити извештај.

Ако је неопходно да ограничење слободе кретања траје дуже од осам часова, полицијски службеник ће претходно прибавити одобрење надлежног суда.

Прикупљање обавештења

Члан 41.

Полицијски службеник у обављању полицијских послова прикупља обавештења по сопственој иницијативи или по захтеву надлежних органа.

Полицијски службеник прикупљање обавештења спроводи обављањем разговора са лицем на његовој адреси становања, на радном месту, на другом погодном месту или у службеним просторијама. О примљеном обавештењу полицијски службеник сачињава службену белешку, а примерак службене белешке о датом обавештењу издаће се лицу, ако то захтева.

Када је од стране надлежног органа у кривичном поступку наложено прикупљање обавештења и у другим случајевима прописаним законом којим се уређује кривични поступак, о прикупљеном обавештењу сачињава се службена белешка о обавештењу примљеном од грађана.

Привремено одузимање предмета

Члан 42.

Полицијски службеник може од лица привремено одузети, чувати и вратити предмете под условима и на начин прописан законом.

О привремено одузетим предметима полицијски службеник сачињава потврду о привремено одузетим предметима. Примерак потврде се уручује лицу од кога су предмети привремено одузети.

Када се привремено одузети предмети, у складу са законом, предају другом органу или се враћају лицу од кога су привремено одузети, на потврди о привремено одузетим предметима из става 2. овог члана се о томе сачињава белешка, коју потписују полицијски службеник и лице које преузима привремено одузете предмете.

Члан 43.

Привремено одузете предмете опасне за безбедност (оружје, експлозивне и друге опасне материје, нафтне деривате и др.) полицијски службеници предају стручно оспособљеном лицу за руковање тим предметима у складу са прописима којима је уређено њихово безбедно чување.

Ако привремено одузете предмете из става 1. овог члана, није могуће предати стручно оспособљеном лицу на чување, руководилац организационе јединице која је привремено одузела предмете, предузеће мере на њиховом уништењу.

О уништењу привремено одузетих предмета из става 1. овог члана, када су за то испуњени услови прописани законом, сачињава се елаборат и записник о уништењу.

Члан 44.

Привремено одузети предмети чувају се у за то намењеним просторијама.

Привремено одузети предмети који су полицији од стране других органа поверени на чување или чије чување у просторијама полиције није могуће или је повезано са значајним тешкоћама, смештају се и обезбеђују на начин прописан законом.

Преглед објеката, средстава, простора и документације

Члан 45.

Полицијски службеник врши преглед објеката, средстава, простора као и документације која се у њима налазе, употребом посебних уређаја и средстава или службеног пса.

Пре почетка прегледа, полицијски службеник ће руководиоцу или одговорном лицу држаоца објекта или простора (у даљем тексту: одговорно лице) саопштити разлоге прегледа, а затим ће у присуству ових лица или лица које они овласте, приступити прегледу објекта, простора, средстава или документације.

Изузетно, у случају опасности за безбедност људи и имовине, преглед из става 1. овог члана, извршиће се без обавештавања и без присуства одговорног лица.

О обављеном прегледу објекта, средства, простора и документације сачињава се записник, а примерак записника се уручује одговорном лицу.

Контрадиверзиони преглед

Члан 46.

Контрадиверзиони преглед (у даљем тексту: КД преглед) врше посебно обучени полицијски службеници са нарочитом опрезношћу како се не би угрозила безбедност људи и имовине, као и безбедност самих полицијских службеника који поступају, уз употребу заштитне опреме, посебних техничких уређаја и средстава или службеног пса.

КД преглед у складу са законом може бити: редован, ванредан и превентиван, као и хемијски, биолошки, радиолошки и нуклеарни КД преглед.

Ако организациона јединица нема у свом саставу посебно обученог полицијског службеника који врши КД прегледе, руководилац организационе јединице ће без одлагања затражити помоћ других организационих јединица.

Ангажовање посебно обучених полицијских службеника специјалне јединице полиције и посебних јединица полиције ради вршења КД прегледа, врши се у складу са законом.

У случају спречености посебно обучених полицијских службеника, КД преглед могу извршити запослени у другом државном органу или правном лицу.

Редован контрадиверзиони преглед

Члан 47.

Редован КД преглед врши се приликом обављања полицијских послова обезбеђења одређених јавних скупова, личности, објеката и простора или безбедносне заштите одређених личности и објеката, као стални задатак или по посебно сачињеном плану, као и приликом вршења увиђаја или претресања стана и других просторија када се у њима пронађе експлозивно средство или направа.

Редован КД преглед обухвата радњу прегледа објеката, средстава, простора и документације (у даљем тексту: место КД прегледа), непосредно или употребом техничких средстава (детектора, рентген уређаја, металдетекторских врата, огледала за преглед саобраћајних средстава и др.) или службеног пса, ради откривања експлозивних средстава (неексплодираних убојних средстава – НУС, минско-експлозивних средстава – МЕС) или направа (импровизованих експлозивних направа), као и обележавање простора око експлозивних средстава и направа, њихово фотографисање или видео снимање и идентификацију.

По правилу, осим ако то безбедносни разлози не захтевају или се не ради о сталном задатку, редовни КД преглед места КД прегледа врши се у присуству одговорног или другог физичког лица које има приступ свим просторима (откључаним и закључаним).

У циљу заштите безбедности људи и имовине, посебно обучени полицијски службеник ће са места КД прегледа удаљити сва присутна лица на безбедну удаљеност, минимум 100 метара од обележеног места КД прегледа, до уклањања или деактивирања експлозивног средства или направе, односно до престанка опасности.

Редован КД преглед врши посебно обучени полицијски службеник са завршеним основним курсом криминалистичке технике или форензике, као и полицијски службеник са завршеним курсом за КД заштиту.

Изузетно од става 5. овог члана, када је то предвиђено посебним планом или када се ради о сталном задатку, редовни КД преглед врши искључиво посебно обучени полицијски службеник са завршеним курсом за КД заштиту.

О извршеном редовном КД прегледу сачињава се извештај уз који се, ако је има, прилаже пратећа документација (скице, фотодокументација, просторни и унутрашњи планови објекта и сл.).

Ванредан контрадиверзиони преглед

Члан 48.

Ванредан КД преглед врши се по дојави о присутности експлозивног средства или направе или када се приликом вршења редовног или превентивног КД прегледа или приликом обављања полицијских послова открије експлозивно средство или направа.

Ванредан КД преглед врши се и на местима на којима ће привремено боравити лице које се безбедносно штити.

Ванредан КД преглед из става 2. овог члана врше посебно обучени полицијски службеници Јединице за обезбеђење одређених личности и објеката у сарадњи са посебно обученим полицијским службеницима других организационих јединица полиције, употребом техничких средстава и службеног пса.

Ванредни КД преглед састоји се из поступка делаборације (онеспособљавање или деактивирање) експлозивних средстава (НУС и МЕС) на месту проналаска, као и поступка транспорта и складиштења таквих средстава.

Ванредни КД преглед из става 4. овог члана врши посебно обучени полицијски службеник употребом техничких средстава са завршеним курсом за КД заштиту и курсом за поступање са формацијским и импровизованим убојним средствима.

Поред поступка из става 4. овог члана, ванредни КД преглед обухвата и поступак непосредног или накнадног деактивирања, онеспособљавања или уништавања направа, као и непосредног или накнадног уништавања експлозивних средстава (НУС и МЕС) које се спроводи на такав начин да изазове најмање штетног дејства по људе и имовину (усмерена или ограничена експлозија).

Ванредни КД преглед из става 6. овог члана врши посебно обучени полицијски службеник употребом техничких средстава са завршеним курсом за КД заштиту, курсом за поступање са формацијским и импровизованим убојним средствима и другим курсевима и обукама у овој области.

Пре вршења ванредног КД прегледа, полицијски службеници из ст. 5. и 7. овог члана обавезно ће извршити редован КД преглед.

О извршеном ванредном КД прегледу сачињава се извештај уз који се, ако је има, прилаже пратећа документација (скице, фотодокументација, просторни и унутрашњи планови објекта и слично).

Елаборат о уништавању експлозивних средстава или направа

Члан 49.

Пре вршења ванредног КД прегледа, на месту уништавања експлозивних средстава или направа, сачињава се елаборат о њиховом уништавању.

Елаборат из става 1. овог члана састоји се од уводног дела (начин сазнања, место, време и друго), описа експлозивног средства или направе, временски дефинисаног плана активности, извршилаца активности, начина ангажовања учесника унутар и ван Министарства, обезбеђења и коришћења средстава везе.

Ако на месту уништавања не постоје услови за сачињавање елабората, након уништавања сачињава се извештај.

Уништавање заосталих експлозивних средстава или направа у поседу полиције врши се на основу сачињеног елабората на начин из става 2. овог члана, на безбедном и обезбеђеном простору (полигону), а по претходно прибављеној сагласности надлежног јавног тужиоца или другог надлежног органа и Дирекције полиције.

Ако околности то дозвољавају, уништавање заосталих експлозивних средстава или направа у поседу полиције извршиће се након криминалистичко-форензичке обраде и вештачења, када су била одређена.

Транспорт експлозивних средстава или направа ради спровођења радњи из ст. 4. и 5. овог члана, полицијски службеници врше у складу са законом који регулише транспорт опасне робе.

Превентиван контрадиверзиони преглед

Члан 50.

Превентиван КД преглед врши се у складу са претходно сачињеним планом.

Превентиван КД преглед обухвата преглед објеката од посебног значаја за одбрану земље и објеката који се обезбеђују или безбедоносно штите.

Превентивни КД преглед врши посебно обучени полицијски службеник са завршеним основним курсом криминалистичке технике или форензике и курсом за КД заштиту.

По правилу, осим ако безбедносни разлози не захтевају другачије, превентивни КД преглед из става 2. овог члана, врши се у присуству одговорног или лица задуженог за послове безбедности и заштите на раду које има приступ свим просторима и просторијама (откључаним и закључаним).

Приликом вршења превентивног КД прегледа, посебно обучени полицијски службеник ће:

- 1) извршити преглед и прибавити документацију (скице објекта са прилазним, евакуационим и противпожарним путевима и др.);
- 2) одговорном лицу или лицу задуженом за послове безбедности и заштите на раду указати на мере које би у оквиру редовног функционисања требало предузети у циљу заштите живота људи и имовине, као и приликом поступања у случају инцидентне ситуације и дојаве о присутности експлозивне направе;
- 3) предати опште или посебно писано упутство о поступању приликом редовног обављања посла и примљене дојаве о постављању експлозивне направе.

Опште и посебно упутство из става 5. тачка 3) овог члана на предлог посебно обученог полицијског службеника доноси руководилац организационе јединице уз претходно прибављено одобрење Дирекције полиције.

О извршеном превентивном КД прегледу сачињава се извештај уз који се, ако је има, прилаже пратећа документација (скице, фотодокументација, просторни и унутрашњи планови објекта и слично).

Хемијски, биолошки, радиолошки и нуклеарни контрадиверзиони преглед

Члан 51.

Хемијски, биолошки, радиолошки и нуклеарни КД преглед врши се приликом обављања редовних и ванредних КД прегледа или засебно.

Хемијски, биолошки, радиолошки и нуклеарни КД преглед обухвата детекцију, проналажење, обезбеђење, паковање и транспорт опасних материја, као и деконтаминацију људи, простора и средстава.

Хемијски, биолошки, радиолошки и нуклеарни КД преглед врше посебно обучени полицијски службеници, уз помоћ стручног знања, техничких уређаја и опреме којима располажу, самостално или уз помоћ других државних органа или правних лица.

О извршеном хемијском, биолошком, радиолошком и нуклеарном КД прегледу сачињава се извештај уз који се, ако је има, прилаже пратећа документација (скице, фотодокументација, просторни и унутрашњи планови објекта и слично).

Заустављање и преглед лица, предмета и саобраћајних средстава

Члан 52.

Заустављање лица и саобраћајних средстава полицијски службеник врши на безбедном месту и благовременим давањем прописаног знака или наредбе за заустављање.

Знаци се дају рукама, односно положајем тела полицијског службеника, уређајима за давање посебних светлосних и звучних знакова, батеријском лампом са постојаним или трепћућим црвеним светлом или стоп таблицом, а наредбе усмено или уз помоћ техничких средстава за појачање звука (мегафон), односно писано на одговарајућем дисплеју, на јасан начин, недвосмислено и уочљиво, односно чујно.

Знаци и наредбе могу се давати и из возила.

Члан 53.

Заустављање возила у саобраћају на путу, по правилу, полицијски службеник врши тако да возило које зауставља издвоји ван коловоза.

Полицијски службеник може, ако то захтевају разлози безбедности, зауставити возило и на коловозу, уз ивицу коловоза, као и на другом погодном месту, водећи при томе рачуна да не омета саобраћај или угрожава сопствену безбедност или безбедност других учесника у саобраћају.

Заустављање из ст. 1. и 2. овог члана може вршити полицијски службеник који полицијске послове обавља у грађанском оделу, када на себи носи светлоодбојни рефлектујући прслук са видним ознакама полиције и даје знаке или наредбе на начин прописан у члану 52. став 2. овог правилника

Ако се заустављање возила врши на начин из става 2. овог члана, полицијски службеник ће обезбедити да на службеном возилу буде укључен уређај за давање посебних светлосних знакова (плаво ротационо или трепћуће светло), а возило се налази тако постављено да возач који се креће саобраћајном траком у којој се врши контрола прво наилази на службено возило.

Полицијски службеник може зауставити возило и кад је службено возило у покрету, ако је службено возило опремљено уређајима за давање посебних светлосних и звучних знакова.

Заустављање возила на начин из става 5. овог члана врши се давањем посебних светлосних и звучних знакова, а по потреби и издавањем наредби путем мегафона или на одговарајућем дисплеју.

Члан 54.

Приликом заустављања возила на путу полицијски службеник стоји уз десну ивицу коловоза гледано у правцу кретања возила које зауставља, а на путу са једносмерним саобраћајем може стајати и уз леву ивицу коловоза, ако је то с обзиром на услове безбедности саобраћаја безбедније.

Ако на аутопуту, мотопуту или другом путу постоје погодна проширења (паркиралишта или друге површине), полицијски службеник на тим местима може вршити заустављање возила након што се саобраћајни ток претходно преусмери на проширење.

Проширења из става 2. овог члана треба да буду таквих димензија и облика да на њима постоји простор за несметан и безбедан проток преусмереног саобраћајног тока све до његовог поновног укључења у саобраћај и простор за безбедно заустављање возила.

Преусмеравање саобраћаја на начин из става 3. овог члана полицијски службеник врши постављањем привремене саобраћајне сигнализације а по потреби, непосредним регулисањем саобраћаја.

Привремена саобраћајна сигнализација из става 4. овог члана мора бити постављена тако да је возачи могу благовремено уочити и да омогућава постепено и безбедно успоравање саобраћајног тока, као и безбедно скретање возила на проширење.

Члан 55.

Полицијски службеник заустављеном возилу прилази на начин који је најбезбеднији по њега, возача возила и друге учеснике у саобраћају, односно прилази возилу са задње стране и стаје непосредно иза врата возача, како би за време контроле могао да прати понашање возача и путника у возилу и води рачуна да возач наглим отварањем врата не би могао да га нападне, односно повреди.

Ако контролу заустављеног возила врше два полицијска службеника, други полицијски службеник заузима положај са супротне стране возила од полицијског службеника који прилази возачу на месту са којег може да прати понашање сувозача и путника у возилу.

Возача заустављеног возила и друга лица у возилу полицијски службеник поздравља поздравом руком и речима, након чега саопштава лицу разлог заустављања и/или предочава почињени прекршај или кривично дело,

односно други безбедносни разлог и упозорава лица која се налазе у возилу да возило не смеју напуштати, осим по његовом позиву или одобрењу, као и да се возач може укључити у саобраћај тек кад му полицијски службеник то одобри.

Полицијски службеник ће од возача затражи да покаже и преда на увид исправу о његовом идентитету, исправе којима доказује да испуњава услове за управљање возилом и да возило којим управља испуњава услове за учешће у саобраћају, а од путника у возилу да покажу и предају на увид исправе о њиховом идентитету.

Изузетно, у случајевима прописаним законом полицијски службеник ће возачу или путнику наредити да изађе из возила само кад је то неопходно ради предузимања службених радњи које није могуће извршити док се лице налази у возилу.

Члан 56.

Преглед се врши визуелно, додиром, увидом у садржај, коришћењем техничких средстава (огледала, детектора и др.), односно употребом службеног пса.

Полицијски службеник врши преглед лица тако што рукама додирује површину његовог одела и остварује увид у садржај у одећи и обући. Кад врши преглед лица, полицијски службеник врши и преглед ствари и превозног средства која су у непосредној близини или под надзором лица које се прегледа.

Полицијски службеник ће, по правилу, лице над којим обавља преглед издвојити од других лица и пре почетка прегледа упознати са разлозима вршења прегледа. На овај начин неће поступити приликом вршења прегледа на јавним скуповима, односно ако би тиме довео у питање извршење прегледа или извршење службеног задатка.

Ако полицијски службеник вршењем прегледа нађе предмете који могу бити корисни за кривични или прекршајни поступак, даље поступање наставља према одредбама закона којима су уређени ти поступци.

Члан 57.

Пре вршења прегледа предмета, односно саобраћајног средства полицијски службеник позваће лице да омогући увид у садржај предмета, односно саобраћајног средства које ће прегледати. Ако лице одбије да омогући увид, полицијски службеник ће у присуству лица сам проверити садржај предмета, односно саобраћајног средства које прегледа.

Полицијски службеник ће при принудном отварању затвореног предмета, односно саобраћајног средства настојати да проузрокује што мању штету, а после отварања, у случају настанка штете, настала оштећења констатоваће сачињавањем извештаја о примењеном овлашћењу.

Провера заставе, гоњење, заустављање, задржавање и спровођење пловила*

*Службени гласник РС, број 93/2022

Члан 57а*

Када полицијски службеник уочи пловило које не вије заставу државе припадности, односно државе уписа или заставу Републике Србије или примети пловило за које се не може утврдити држава припадности или сумња у веродостојност истакнуте заставе на пловилу, позваће заповедника пловила или лице које управља пловилом, најпогоднијим средством комуникације, да истакне заставу, а по потреби и да саопшти име пловила, луку припадности или луку уписа, луку поласка и крајње одредиште.*

*Службени гласник РС, број 93/2022

Члан 57б*

Ако заповедник или управљач пловила не истакне заставу или не саопшти полицијском службенику тражене податке или постоје основи сумње да је на пловилу или помоћу њега извршено кривично дело или прекршај или да је извршена повреда прописа Републике Србије или опште прихваћених правила међународног права којима се уређује пловидба на унутрашњим водама или је то неопходно ради провере испуњености услова за безбедну пловидбу или оправданости боравка посаде или путника на пловилу, или ради предузимања других полицијских овлашћења, мера и радњи, у складу са законом и другим прописима, полицијски службеник може заповеднику или управљачу пловила упутити позив да пловилом успори кретање и/или да га заустави на првом безбедном месту.*

Позив да пловилом успори кретање и/или да га заустави на првом безбедном месту заповеднику или управљачу пловила издаје се са службеног пловила, најпогоднијим средством везе или видљивим светлосним или звучним знаковима или знаковима међународног сигналног кодекса и са удаљености која омогућава да се наређење може примити (видети, односно чути).*

Ако се после упућеног позива пловило не заустави, односно не успори кретање, полицијски службеник ће започети гоњење пловила и заповеднику или управљачу пловила ће на погодан начин или погодним средством (мегафон) дати вербално упозорење да заустави пловило.*

Ако се после датог упозорења не заустави пловило, полицијски службеник ће заповеднику или управљачу пловила на погодан

начин или погодним средством (мегафон) издати наређење да заустави пловило.*

Ако се после издатог наређења пловило не заустави, полицијски службеник ће покушати да заустави пловило маневром пловила којим управља или употребом другог погодног средства.*

Гоњење пловила врши се до његовог заустављања на безбедном месту или до напуштања унутрашњих територијалних вода, на начин којим се не угрожава безбедност пловидбе, безбедност службеног пловила и посаде.*

О гоњењу пловила полицијски службеник је дужан да одмах обавести дежурну службу организационе јединице којој припада.*

Након заустављања, односно успоравања кретања пловила, полицијски службеник ће утврдити позицију пловила у односу на обалу и укрцати се на пловило ради предузимања других полицијских овлашћења, мера и радњи, у складу са законом и другим прописима.*

*Службени гласник РС, број 93/2022

Члан 57в*

Након укрцавања на пловило, полицијски службеник проверава идентитет, својства и статус посаде и путника на пловилу, да ли су укрцани у складу са прописима, психо-физичко стање заповедника и управљача пловила и чланова посаде, исправе пловила (бродске исправе и књиге) и само пловило.*

Провера исправе пловила (бродских исправа и књига) и исправа чланова посаде или путника на пловилу врши се на пловилу у пловидби, заустављеном пловилу или се може заповеднику или управљачу пловила наредити да исправе, ради провере, донесе на службено пловило.*

Ако се провера исправе пловила и исправе посаде или путника врши на пловилу у пловидби, пловило се мора кретати таквом брзином да се провера може извршити на безбедан начин и без заустављања, о чему одлуку доноси вођа патроле и/или заповедник службеног пловила, односно управљач службеног пловила.*

*Службени гласник РС, број 93/2022

Члан 57г*

Преглед пловила врши се на начин и под условима прописаним у члану 45. овог правилника.*

Ако службено пловило, услед невремена, не може да пристане уз успорено или заустављено пловило или пловило које се зауставља не може да стане на одређеном месту, полицијски службеник ће успоставити везу са заповедником или управљачем пловила и позваће га да пловилом уплови у најближу луку, пристаниште, сидриште, марину или друго безбедно место, где ће извршити преглед пловила, проверу исправа пловила и исправа посаде и путника на пловилу.*

Ако заповедник или управљач пловила на коме се врши преглед или лице које га замењује одбије да полицијском службенику омогући преглед пловила, отварање кабине, складишта, просторија и слично, пловило ће се задржати у најближој луци, пристаништу, сидришту, марини или другом безбедном месту, где ће се извршити претресање у складу и на начин прописан законом којим се уређује кривични поступак.*

Ако се након предузетих полицијских овлашћења, мера и радњи од стране полицијских службеника утврди да нема места даљем поступању полиције, а да је дошло до кршења прописа из надлежности другог државног органа, пловило се може спровести том државном органу.*

*Службени гласник РС, број 93/2022

Обезбеђење и преглед места догађаја

Члан 58.

Када сазна за извршење кривичног дела, прекршаја или другог догађаја поводом којег је потребно непосредним опажањем утврдити или разјаснити чињенице, полицијски службеник о томе без одлагања обавештава полицијске службенике дежурне службе.

Полицијски службеник дежурне службе при пријему сазнања из става 1. овог члана или пријема таквог сазнања од стране грађана или других лица, проверава поузданост таквог сазнања и прикупља о месту догађаја све, у том моменту расположиве информације, а нарочито у погледу могућег отпора, напада или опасности, ради хитног упућивања на место догађаја потребног броја полицијских службеника са неопходним наоружањем, опремом и материјално-техничким средствима.

Под местом догађаја, у смислу овог правилника, подразумева се место где је извршилац кривичног дела, прекршаја или другог догађаја предузео радњу или је био дужан да је предузме, место где је наступила последица, као и свако друго место где се могу пронаћи трагови и предмети.

Ако при пријему сазнања на начин прописан ставом 2. овог члана несумњиво произлазе основи сумње да је извршено кривично дело, о томе

се без одлагања обавештава надлежни јавни тужилац и полицијски службеници даље поступају по његовом налогу.

Члан 59.

Полицијски службеник који се упућује на вршење обезбеђења и прегледа места догађаја упознаће се са сазнањима и информацијама из члана 58. став 2. овог правилника, ради избора одговарајућег начина приласка месту догађаја, коришћења заштитне опреме или других метода и средстава у складу са околностима догађаја.

При доласку на место догађаја полицијски службеник ће пажњу усмерити на лица и возила која се евентуално удаљавају од наведеног места, на друге околности или појаве које могу бити од значаја за утврђивање или разјашњавање чињеница и личну безбедност.

Полицијски службеник ће по доласку на место догађаја и вршења радњи из ст. 1. и 2. овог члана, одмах одредити место пролаза и место за информисање, ради спречавања уништења материјалних трагова или контаминације, а која накнадно могу бити померена или другачије одређена.

Приликом обезбеђења места догађаја и вршења процесних доказних радњи у поступку као што су увиђај или реконструкција догађаја, иза обележене линије ограничења могу се наћи, поред представника органа поступка који непосредно врше радњу у поступку, само полицијски службеници задужени за вршење ових радњи.

Неовлашћени улазак других полицијских службеника у обезбеђени простор, сматра се тежом повредом службене дужности прописане Законом о полицији.

Члан 60.

Полицијски службеник на месту догађаја до доласка органа поступка надлежног за вршење увиђаја или реконструкције догађаја предузима мере и радње у циљу:

- 1) пружања помоћи оштећеном;
- 2) заштите од уништења трагова и предмета који могу послужити као доказ;
- 3) проналажање и откривања учиниоца;
- 4) прикупљања обавештења у вези са кривичним делом, прекршајем или догађајем;
- 5) задржавања лица за која процени да могу пружити обавештења важна за разјашњавање догађаја или предузимање спасилачких активности;
- 6) забране снимања места догађаја ради заштите жртве кривичног дела, оштећеног због прекршаја или другог догађаја и заштите интереса поступка.

Мере и радње из става 1. овог члана полицијски службеник предузима непосредно, а по потреби и применом других полицијских овлашћења, водећи рачуна да не наруши изглед места догађаја.

Пружање помоћи оштећеном на месту догађаја полицијски службеник врши пружањем прве помоћи у случају угрожености живота, односно организовањем пружања хитне медицинске помоћи или транспорта до најближе здравствене установе, као и отклањања опасности по живот и здравље људи или имовине.

Заштиту предмета који могу послужити као доказ од уништења, као и трагова на месту догађаја, полицијски службеник врши тако што сагледа место догађаја на коме се могу наћи предмети и трагови, одреди границе таквог места и видно га обележи помоћу траке са натписом „СТОП ПОЛИЦИЈА” или приручним средствима, предузме мере на очувању предмета и трагова од уништења или контаминације и забрани приступ непозваним лицима, заштити предмете и трагове од евентуалних атмосферских падавина, у складу са могућностима и да се без нарочите потребе не креће по месту догађаја.

Полицијски службеник предузеће све расположиве мере и радње у циљу проналаска и откривања учиниоца кривичног дела или прекршаја, као и предмета кривичног дела и прекршаја, предлажући коришћење већег броја полицијских службеника, техничких средстава или службеног пса. Учиниоца кривичног дела или прекршаја затеченог при извршењу полицијски службеник задржава на месту догађаја до доласка органа поступка надлежног за вршење увиђаја или реконструкције догађаја, осим ако службено лице не одреди другачије или се ради о тешко повређеном лицу које је неопходно хитно медицински збринути.

Прикупљање обавештења на месту догађаја полицијски службеник врши у циљу прикупљања свих релевантних чињеница, а нарочито прикупљања одговора на питања: шта се десило, где се десило, када се догодило, како се догодило, чиме је (којим средством) извршено, ко је извршио дело, ко је оштећени или жртва и зашто је дело учињено.

Полицијски службеник ће у складу са законом и овим правилником извршити и проверу идентитета лица од кога прикупља обавештења, а по потреби извршити и његов преглед, односно преглед ствари и саобраћајног средства.

Задржавања на месту догађаја лица за које процени да може пружити обавештења важна за разјашњавање догађаја или за предузимање спасилачких активности полицијски службеник врши најдуже шест часова, ако је вероватно да се обавештења не би могла касније прикупити или се не би могло обезбедити присуство лица које може предузети спасилачке активности.

Забрану снимања места догађаја полицијски службеник врши тако што ће удаљити лица која врше снимање ван видно означеног места догађаја и упозорити присутна лица на такве околности.

Члан 61.

Полицијски службеник ће о свим појавама и околностима уоченим приликом доласка на место догађаја, затеченом стању, предузетим мерама и сазнањима прикупљеним на месту догађаја извести непосредно надређеног полицијског службеника, а по доласку на место догађаја о наведеном ће упознати и орган поступка надлежан за вршење увиђаја или реконструкцију догађаја.

По налогу органа поступка надлежног за вршење увиђаја, а на захтев форензичара, полицијски службеник је дужан да обезбедити место догађаја до окончања увиђаја, односно реконструкције догађаја.

Полицијски службеник о извршеном обезбеђењу и прегледу места догађаја подноси писани извештај, који се доставља органу поступка надлежном за вршење увиђаја или реконструкције догађаја.

Увиђај

Члан 62.

Увиђај је, у смислу овог правилника, процесна и криминалистичко-тактичка и форензичка доказна радња којом се на лицу места непосредним опажањем утврђују или разјашњавају чињенице важне за кривични, прекршајни или други поступак, у циљу истраживања, откривања, прикупљања, фиксирања и испитивања:

- 1) доказа о постојању кривичног дела, прекршаја или другог догађаја;
- 2) околности важних за квалификацију догађаја, место, време, начин и средство извршења;
- 3) доказа потребних за откривање и проналажење извршиоца;
- 4) доказа о идентитету оштећеног, односно жртве;
- 5) података важних за утврђивање постојања и висине штете;
- 6) других питања од значаја за вођење поступка.

Ради утврђивања и разјашњавања чињеница из става 1. овог члана, у току увиђаја и у фазама његовог спровођења, врши се и мисаона реконструкција догађаја.

Увиђај се као процесна радња врши у складу са одредбама закона којим се уређује кривични, прекршајни или други поступак, према правилима криминалистичке тактике и форензике, уз примену националних и међународних стандарда у тој области.

Увиђај се по правилу, врши дању, осим ако посебне околности указују на опасност од уништења предмета и трагова, када се може вршити и ноћу или у другим условима смањене видљивости.

О вршењу увиђаја саставља се записник.

У записник о увиђају се уносе подаци у складу са одредбама закона којим се уређује кривични, прекршајни или други поступак, а уз исти се прилаже извештај о форензичкој обради лица места, извештај о обезбеђењу и прегледу места догађаја као и сачињена фотодокументација, скице и цртежи, аудио и видео записи и друга писмена која су од значаја за доказивање.

Члан 63.

Када полицијски службеник сазна за извршење кривичног дела, без одлагања обавештава надлежног јавног тужиоца и поступа по његовом налогу у циљу предузимања доказних радњи, обезбеђења доказа и вршења увиђаја.

У случају из става 1. овог члана вршењем увиђаја руководи надлежни јавни тужилац, а у његовом вршењу учествују полицијски службеници и стручна лица која располажу посебним стручним знањима форензике.

Ако јавни тужилац није у могућности да одмах изађе на место догађаја, увиђајем као процесном радњом руководи полицијски службеник, уз учешће стручног лица форензичке струке.

На предлог стручног лица форензичке струке полицијски службеник који руководи вршењем увиђаја може ангажовати и друге запослене у Министарству са специјализованим знањима, вештинама или техничким средствима неопходним за свеобухватну и систематску форензичку обраду места догађаја.

Полицијски службеник који учествује у вршењу увиђаја или руководи његовим вршењем, стручно лице форензичке струке и други запослени у Министарству који се ангажују ради вршења увиђаја дужни су да поступају у складу са законом и чланом 62. овог правилника.

Врсте увиђаја

Увиђај места догађаја

Члан 64.

Приликом вршења увиђаја места догађаја примењују се општа криминалистичко-тактичка правила вршења увиђаја, са следећим фазама:

1) **информативна фаза** – подразумева мисаону реконструкцију догађаја, ради правилне обраде места догађаја;

- 2) **фаза прелиминарног прегледа** – подразумева употребу посебних форензичких уређаја ради откривања невидљивих трагова, уколико је то потребно и уколико за то има потребних услова;
- 3) **статичка фаза** – подразумева бројчано или словно или комбиновано обележавање трагова, средстава и предмета, без њиховог померања имајући у виду одговарајући редослед прегледа и кретање, који ће чинити једну логичну целину и редослед у складу са правилима форензичке струке;
- 4) **динамичка фаза** – подразумева одређена померања (кретања) на месту догађаја ради откривања других трагова или предмета;
- 5) **додатна фаза** – врши се само уколико је то потребно и подразумева разјашњење посебних материјалних доказа или њиховог односа и захтева детаљнији преглед места догађаја (тзв. допуна увиђаја). Након ове фазе врши се чишћење места догађаја (простора) од форензичких материјала и опреме;
- 6) **фаза рада у лабораторији** – подразумева сложенију форензичку обраду комплексних трагова са места догађаја, њихову селекцију и описивање.

Увиђај ствари (предмета)

Члан 65.

Увиђај ствари се врши се на начин прописан у чл. 62–64. овог правилника.

Увиђај лица

Члан 66.

Увиђај лица се врши уз примену одредби закона којима се регулише кривични поступак и одредбама овог правилника који регулише вршење увиђаја места догађаја.

Због специфичности узимања узорака приликом вршења увиђаја лица, која се по закону предузимају и изузимају, од стране стручних лица форензичке струке или лица здравствене струке, Министарство закључује споразуме о сарадњи са министарством надлежним за здравље, у циљу једнообразног поступања на терену, одржања принципа ланца праћења доказа у поступку и олакшања складиштења узорака на једном месту, а посебно код кривичних дела у области сексуалних и крвних деликата, родно заснованом насиљу, насиљу над децом и насиљу у породици.

Члан 67.

Увиђај места догађаја пожара, експлозије и хаварије, као и железничке, авионске несреће, несреће на пловилима, масовног угрожавања живота и здравља људи услед дејства хемијских, биолошких, радиолошких и нуклеарних претњи или угрожавања од тероризма, као и илегалних лабораторија за производњу синтетичких и полусинтетичких психоактивних

супстанци и прекурсора, врши се након што се отклони опасност по живот и здравље људи.

Вршење увиђаја из става 1. овог члана подразумева претходно сачињавање плана вршења увиђаја, као и усклађену координирану активност органа надлежних за отклањање опасности по живот и здравље људи, односно последица угрожавања, ангажовањем стручних служби у оквиру и ван Министарства и службе хитне медицинске помоћи.

Вршење увиђаја из става 1. овог члана врши се применом међународних и националних признатих и усвојених стандарда у поступању.

Члан 68.

Извештај о форензичкој обради места догађаја, лица или предмета, фотодокументација и скица места догађаја, чине саставни део записника о увиђају.

Цео ток вршења форензичке обраде лица места мора бити темељно документован. Документација може да садржи и ручно писане белешке, белешке снимљене на диктафону, дигиталне информације директно пренете на компјутер, скице, фотографије, видео записе и друго.

Сврха извештаја и других писмена је да пружи релевантне информације о лицу места и траговима, на јасан, концизан и недвосмислен начин.

Минимум информација које треба да буду назначене у извештају и другим документима су: јединствене идентификационе ознаке предмета – случаја, назив организационе јединице, датум формирања докумената, врста кривичног дела/догађаја, место, адреса и датум вршења обраде лица места, учесници кривичног дела/догађаја, релевантне информације о свим пронађеним траговима и изузетим узорцима – нумеричке ознаке и детаљан опис трагова, место проналаска, затечено стање, начин и методе обраде и фиксирања, додатне напомене од значаја за накнадна испитивања и анализе, евентуалне додатне напомене о деловима лица места или траговима који нису обрађени и разлози таквог поступања, назнаке о детаљима за трагове који су прослеђени у даљу надлежност – примена ланца праћења доказа, име и потпис форензичара или полицијског службеника који су вршили обраду лица места.

Реконструкција догађаја

Члан 69.

Реконструкција догађаја, у смислу овог правилника, подразумева понављање радње или ситуације у истим условима под којима се према изведеним доказима неки догађај одиграо.

Орган поступка који је, на основу закона, одредио реконструкцију догађаја, може позвати стручна лица и вештаке одређене струке из Министарства и друге полицијске службенике, да учествују у вршењу ове радње.

Полицијски службеници и друга лица из Министарства из става 2. овог члана, који су позвани да учествују у реконструкцији догађаја и појединачно одређени актом органа поступка или наредбом руководиоца надлежне организационе јединице Министарства, дужни су да у овој радњи доказивања учествују и пруже сву неопходну стручну и другу помоћ органу поступка, по његовом општем и појединачним захтевима на самом месту догађаја и одмах или накнадно, у зависности од сложености самог захтева, сачине тражену документацију и предају органу поступка.

Употреба туђег саобраћајног средства и средства везе

Члан 70.

Пре употребе туђег саобраћајног средства или средства везе, полицијски службеник ће се представити показивањем службене значке и службене легитимације, а затим ће лице упознати са разлозима употребе његовог саобраћајног средства или средства везе.

Изузетно од става 1. овог члана, полицијски службеник неће употребити туђе саобраћајно средство или средство везе службе хитне помоћи или друге службе ако су на интервенцији.

Приликом употребе туђег саобраћајног средства или средства везе, полицијски службеник ће поступати са дужном пажњом доброг домаћина.

О употреби туђег саобраћајног средства или средства везе, на захтев власника овог средства, полицијски службеник издаће потврду у којој ће назначити идентификационе податке о употребљеном средству, месту и времену употребе, пређен број километара, време коришћења средства и евентуално настала оштећења средства у току употребе.

Утврђивање присуства алкохола и/или психоактивних супстанци

Члан 71.

Полицијски службеник утврђивање присуства алкохола и/или психоактивних супстанци код лица врши према техничким правилима средстава која се за ову сврху користе.

Полицијски службеник ће лице упознати са разлозима примене полицијског овлашћења из става 1. овог члана.

Уколико лице из става 1. овог члана оспорава добијене резултате, или утврђивање присуства алкохола и/или психоактивних супстанци није могуће извршити на такав начин, анализу крви, урина и/или других телесних материја у циљу утврђивања садржаја алкохола и/или психоактивних супстанци у организму извршиће референтна здравствена установа или, након узетих узорак од стране радника медицинске струке, надлежна лабораторија форензичке службе Дирекције полиције.

О утврђивању присуства алкохола или психоактивних супстанци сачињава се записник.

Вршење безбедносних провера

Члан 72.

Полицијски службеник врши безбедносну проверу након што руководилац организационе јединице утврди да:

- 1) постоји законски основ за вршење безбедносне провере;
- 2) је захтев потпун и јасан;
- 3) је подносилац захтева за вршење безбедносне провере законом овлашћен да обрађује врсту података коју тражи;
- 4) је плаћена такса у случајевима прописаним законом.

Ако подносилац захтева није приложио упитник или сагласност лица, пре почетка вршења безбедносне провере, полицијски службеник ће тражити од лица да попуни упитник и да сагласност.

Руководилац организационе јединице, обавестиће подносиоца захтева да се безбедносна провера неће вршити ако лице одбије да попуни упитник или да сагласност или ако нису испуњени услови из става 1. овог члана.

Члан 73.

Безбедносна провера се врши на начин уређен законом.

Безбедносна провера по месту пребивалишта, боравишта, запослења, школовања и другим местима на којима се лице које се проверава креће, неће се вршити за лице за које се провером кроз службене евиденције надлежних органа утврди постојање безбедносне сметње.

Члан 74.

О извршеној безбедносној провери полицијски службеник сачињава извештај у коме наводи прикупљена сазнања из евиденција и прикупљених обавештења, уз који прилаже доказе и друге списе настале у току вршења безбедносне провере.

Извештај о извршеној безбедносној провери и сачињени списи предмета у вези безбедносне провере архивирају се и чувају у организационој јединици која је вршила безбедносне провере.

Подносиоцу захтева за вршење безбедносне провере доставља се оцена без извештаја о извршеној безбедносној провери и списка предмета, која садржи образложење у случају да је утврђено постојање безбедносних сметњи.

Пријем нађених ствари

Члан 75.

Пре пријема нађене ствари полицијски службеник проверава идентитет лица који је ствар нашао и предао.

О пријему нађене ствари, полицијски службеник сачињава записник, а налазачу уручује примерак записника као потврду о пријему нађене ствари.

Записник и става 2. овог члана садржи: податке о називу органа; место, дан и час пријема нађене ствари; податке о нађеној ствари; податке о околностима проналаска ствари; име и презиме полицијског службеника који врши пријем нађене ствари; име, презиме и јединствени матични број налазача нађене ствари.

Након сачињавања записника из става 2. овог члана, полицијски службеник ће позвати налазача да потпише записник, а затим ће записник потписати полицијски службеник. Ако налазач одбије да потпише записник, полицијски службеник ће о томе сачинити белешку на записнику.

Ради проналажења лица које је ствар изгубило (власника), полиција ће објавити оглас на табли јединице локалне самоуправе на чијем подручју је ствар пронађена или предата, а ако се ради о стварима веће вредности и у средствима јавног информисања, у коме ће описати ствар и позвати лице које је ствар изгубило (власника) да се јави у року од једне године од дана објављивања огласа, уз упозорење да ће у противном ствар бити продата.

Ако се у року од једне године нико не јави за ствари или за новац добијен од продаје ствари, полиција ће донети решење да ствар постаје државна својина, односно да се новац пренесе на рачун буџета Републике Србије.

На питања чувања, продаје или уништења нађених ствари сходно се примењују одредбе чл. 42–44. овог правилника.

Одређивање боравка у Прихватилишту за странце

Члан 76.

Полицијски службеник одредиће странцу боравак у Прихватилишту за странце на начин прописан посебним законом, којим се уређују услови за улазак, кретање, боравак и враћање странаца.

III. УПОТРЕБА СРЕДСТАВА ПРИНУДЕ

Физичка снага

Члан 77.

Употребом физичке снаге, у смислу овог правилника, сматра се употреба различитих захвата, бацања, удараца или других техника борилачких вештина или њима сличних поступака на телу другог лица којима се то лице приморава на послушност.

Под употребом физичке снаге се не сматрају поступци на телу другог лица који омаловажавају лице или вређају људско достојанство и лични интегритет лица.

Распршивач са надражујућим средством

Члан 78.

Распршивачи са надражујућим средством у виду спреј боца садрже хемијска средства која надражују дисајни систем, кожу преко пора, очи и уста, који су посебно дизајнирани тако да немају могућност да се при ношењу активирају сами.

Садржај спреј боце у зависности од коришћене млазнице, може се избацити у млазу у течном стању или у виду магле у гасовитом стању. Садржај спреј боце у виду магле се избацује када је потребно савладати више нападача или приликом контроле више лица, водећи рачуна да овај начин коришћења може имати повратно дејство облака магле на полицијског службеника у зависности од кретања ветра. Садржај спреј боце у виду млаза се избацује по правилу у затвореним просторијама, јер би се у супротном употребом магле у гасовитом стању могло нашкодити другим присутним лицима.

Распршивачи са надражујућим средством морају се користити на начин прописан од стране произвођача.

Пре употребе распршивача, односно спреја са надражујућим дејством, полицијски службеник упозориће лице издавањем наређења „Стој, полиција, употребићу спреј!“.

Члан 79.

Након употребе распршивача, полицијски службеник ће лицу пружи потребну помоћ што пре, и то:

- 1) у складу са могућностима лице одвести у неконтаминирано подручје и окренути га лицем према ветру, вентилатору или другом приручном средству;
- 2) лицу рећи да буде мирно, да покуша нормално да дише, да лице и очи испере текућом хладном водом и да не трља очи.

Након указане потребне помоћи полицијски службеник ће упозорити лице да:

- 1) не користи креме, лосионе или друге козметичке препарате који могу активне компоненте спреја дуже задржати у додиру са кожом;
- 2) за уклањање активне компоненте може користити сапун који не садржи уље, да лице брише пешкиром тапкањем, без трљања;
- 3) ради спречавања отицања, контаминирана подручја тела може хладити водом, мокрим облогама или ледом;
- 4) мора темељно опрати сочива.

Ако лице има болове у грудима, хладан зној или изразито плитко дисање мора му се одмах пружити стручна медицинска помоћ.

Електромагнетна средства

Члан 80.

Електромагнетна средства су генератори високонапонског електричног импулса струје слабије јачине која на телу блокира мишићну активност, изазивајући код лица неспособност управљања покретима, односно тренутну онеспособљеност.

Електромагнетна средства су електрошокер и електрична палица.

Члан 81.

Пре употребе електромагнетних средстава, полицијски службеник упозориће лице издавањем наређења „Стој, полиција, употребићу електро палицу (електро шокер)!“.

Ако и након упозорења употребом ласерског нишана или електричног лука, лице не поступи по наређењу полицијског службеника, електрошокер се употребљава директним контактом или испљивањем пројектила на даљину, док се електро палицом додирује тело другог лица.

Члан 82.

Када није могуће употребити друга средства принуде, електромагнетна средства ће се према лицима која су рањена, обилно крваре, трудницама, ментално оболелим особама и срчаним болесницима, употребити изузетно, са нарочитом пажњом и за најкраће могуће време.

Употреба електромагнетних средстава није дозвољена према лицима која обављају радњу чијим би наглим прекидањем била изазвана опасност по живот и тело тог или другог лица (на пример: возач возила, бицикла, мотоцикла и сл.).

Члан 83.

Приликом употребе електромагнетних средстава, полицијски службеник предузима следеће мере безбедности:

- 1) у случају упозорења ласером, глава не сме да буде циљана да би се избегла могућност употребе ласерских зрака у висини очију;
- 2) у случају употребе средства на даљину, нишањење неких делова тела треба избећи, поготово главе или врата због присуства грлених артерија, како би се онемогућиле повреде или мучнине особе која треба бити привремено онеспособљена;
- 3) ова средства се не употребљавају ако је одећа лица наквашена запаљивим супстанцама (алкохол, бензин и сл.).

У случају да, и поред предузетих мера безбедности, лице ипак буде погођено у пределу грлених артерија, исто мора одмах бити одведено у медицинску установу ради пружања адекватне медицинске помоћи.

Након употребе електромагнетних средстава, полицијски службеник ће пратити стање и понашање лица према коме је средство употребљено, и одмах ће омогућити пружање стручне медицинске помоћи ако лице остане у стању стреса, шока или ако је лице под утицајем алкохола или других психоактивних супстанци или има друге здравствене проблеме или тражи медицинску помоћ.

Службена палица

Члан 84.

Ударац службеном палицом се задаје у пределу мишићног ткива тела тако да се не проузрокују или проузрокују што је могуће блаже телесне повреде, ако их није могуће избећи.

Поред ограничења предвиђених законом, полицијски службеник, по правилу, службену палицу неће употребити према лицу које пружа пасивни отпор, изузев ако се такав отпор не може савладати на други начин.

Службена палица се може користити као средство у примени захвата борилачких вештина са или без удараца.

Средства за везивање

Члан 85.*

Средства за везивање се користе на такав начин да се онемогући ослобађање лица, али без наношења непотребног бола прекомерним стезањем ротирајућих делова службених лисица, пластичних затега или других за то намењених или погодних средстава (прслук за везивање, средства за тренутно везивање и сл.).*

*Службени гласник РС, број 93/2022

Специјална возила

Члан 86.

Специјална возила као средства принуде употребљавају се под условима и на начин прописан законом.

Ако околности конкретног случаја то омогућавају, полицијски службеник ће пре употребе упозорити лица да ће према њима употребити специјално возило као средство принуде, ако не поступе по издатом наређењу.

Посаде и специјална возила приликом употребе, штити потребан број полицијских службеника.

Службени пас

Члан 87.

Службени пас је посебно дресирани пас који се уз вођење и контролу полицијског службеника може употребити као средство принуде.

Као средство принуде службени пас може се употребити само под надзором стручно оспособљеног полицијског службеника (водича службеног паса), на начин којим се неће изазвати узнемирење грађана.

Ако околности конкретног случаја то омогућавају, полицијски службеник ће пре употребе упозорити лице да ће према њему употребити службеног пса као средство принуде.

Службени пас се пушта према лицу са повоцем, са или без заштитне корпе, или без повоца, са или без заштитне корпе.

За запречавање проласка лица службени пас се употребљава на повоцу са или без заштитне корпе.

Начин употребе службеног пса из ст. 4. и 5. овог правилника у конкретном случају одређује водич службеног пса у складу са проценом.

При употреби службеног пса полицијски службеник пази да пас не нанесе непотребне телесне повреде лицу према коме се употребљава.

Ако у обављању полицијског посла службени пас остане без водича, други полицијски службеник ће предузети потребне мере ради престанка употребе службеног пса као средства принуде.

Службени коњ

Члан 88.

Службени коњ је посебно дресирани коњ који се под надзором стручно оспособљеног полицијског службеника (коњаника) може употребити као средство принуде.

Ако околности конкретног случаја то омогућавају, полицијски службеник ће пре употребе упозорити лице да ће према њему употребити службеног коња као средство принуде.

Употребом се сматра кретање службеним коњем или коњима према лицу или лицима ради њиховог раздвајања, потискивања или запречавања проласка лица.

Употреба службених коња као средства принуде у коме учествује пет или више коњаника сматра се употребом коњице.

Ако у обављању полицијског посла службени коњ остане без коњаника, други полицијски службеник ће предузети потребне мере ради престанка употребе службеног коња као средства принуде.

Средство за принудно заустављање возила

Члан 89.

Средства за принудно заустављање возила постављају се уз предузимање мера упозорења.

Испред постављених средстава за принудно заустављање возила на одговарајућој удаљености у складу са прописима о безбедности саобраћаја на путевима, поставља се прописана саобраћајна сигнализација, ако је то у датој ситуацији могуће.

Саобраћајна сигнализација на путу се изводи на начин да се прво поставља саобраћајни знак „ограничење брзине“ у зависности од дужине, прегледности и видљивости зоне упозорења. Постављање саобраћајне сигнализације се врши у смеру кретања возила.

Растојање од места постављања првог знака до зоне активности износи:

- 1) 1.200 метара на аутопуту са највећом дозвољеном брзином возила од 130 km/h са понављањем знака са нижим ограничењем брзине на 800 метара и 400 метара,
- 2) 400 метара на осталим јавним путевима са највећом дозвољеном брзином возила од 80 km/h (по потреби поновити знак са нижим ограничењем брзине),
- 3) најмање 50 метара за саобраћајнице у насељу.

У зони активности поставља се саобраћајни знак „забрана пролаза без заустављања“ (ПОЛИЦИЈА–POLICE) уз коришћење одговарајуће опреме (саобраћајни чуњ и др.), а на одговарајућој удаљености постављају се средства за принудно заустављање возила.

Саобраћајна сигнализација се уклања са пута по престанку потребе за принудно заустављање возила и успоставља се првобитни режим саобраћаја.

Ако у датој ситуацији није могуће поставити саобраћајну сигнализацију из става 2. овог члана, упозорење и наређење да се возило заустави даће полицијски службеник на начин прописан законом.

Средство за запречавање проласка лица

Члан 90.

Средства за запречавање проласка лица су оgrade за принудно заустављање или усмеравање лица и специјална возила полиције опремљена оградама за принудно заустављање или усмеравање лица, када се користе као средство принуде.

Као средства за запречавање проласка лица могу се користити службена возила, службени пси, службени коњи, разне врсте покретних или приручних ограда и друга за то погодна средства.

Употребом средстава за запречавање проласка лица у смислу овог правилника сматра се постављање ограда за принудно заустављање или усмеравање лица, специјалних возила полиције опремљених оградама за принудно заустављање или усмеравање лица, службених возила, службених

паса, службених коња, разних врста покретних или приручних ограда и других за то погодних средстава на местима на којима се спречава или усмерава пролазак лица.

Средства за запречавање проласка лица штите се са довољним бројем полицијских службеника.

У смислу овог правилника, средства за запречавање проласка лица из ст. 1. и 2. овог члана, као и слична средства организатора јавног окупљања, када се користе за уређење простора одржавања јавног скупа, као и средства која се користе у складу са законом којим се уређује контрола државне границе ради онемогућавања незаконитог преласка државне границе ван места граничног прелаза, не сматрају се средствима принуде.

Уређаји за избацивање млазева воде

Члан 91.

Уређаји за избацивање млазева воде састоје од резервоара за воду, пумпе за воду, бацача течности – топа и бочних млазница у надградњи на службеном возилу, као и ручни уређаји намењени за избацивање и распршивање воде.

Употребом уређаја за избацивање млазева воде сматра се употреба усмереног или распршеног млаза воде према групи лица када су за то испуњени услови прописани законом.

Усмерени млаз воде се усмерава испред групе у пределу ногу лица, а када је то потребно ради извршења задатка, млаз воде се може усмерити у висини тела лица уз смањену јачину усмереног млаза.

Распршени млаз воде употребљава се када је потребно распршити дозвољене концентрације нешкодљивих хемијских средстава или раствора боје према групи лица.

Ако околности конкретног случаја то омогућавају, полицијски службеник ће пре употребе упозорити групу лица да ће према њима употребити уређаје за избацивање млазева воде.

Приликом употребе, уређаји за избацивање млазева воде, у складу са проценом, штите се са довољним бројем полицијских службеника.

Хемијска средства

Члан 92.

Хемијска средства су сузавци за краткотрајну употребу и хемијске материје блажег дејства од сузавца који по престанку дејства не остављају било какве последице за психофизичко и опште здравствено стање.

Хемијска средства се употребљавају у дозама пуњеним сузавцем у облику таблета, ампула, такозваних хемијских бомби и других направа намењених за употребу сузавца или хемијске материје блажег дејства од сузавца – као

посебно припремљене материје са неподношљивим мирисом, пеном или бојом за привремено обележавање лица на одређеном простору.

Ако околности конкретног случаја то омогућавају, полицијски службеник ће пре употребе упозорити групу лица да ће према њима употребити хемијска средства, ако не поступи по издатом наређењу.

При употреби хемијских средстава полицијски службеник води рачуна о атмосферским приликама (правац ветра, падавине) и хемијска средства употребљава на начин да њиховом дејству, по правилу, буду обухваћена само лица према којима се ова средства употребљавају.

Посебне врсте оружја и средстава

Члан 93.

Посебне врсте оружја и експлозивних средстава су оружја и средства која спадају у наоружање специјалне, посебних, интервентних и других организационих јединица полиције.

Посебне врсте оружја и експлозивних средстава употребљавају се према упутству произвођача.

Ако околности конкретног случаја то омогућавају, полицијски службеник ће пре употребе посебних врста оружја и средстава упозорити лица да ће таква средства употребити.

Ватрено оружје

Члан 94.

Под употребом ватреног оружја у смислу овог правилника сматра се пуцање из ватреног (службеног) оружја према лицу.

Потезање ватреног оружја, стављање ватреног оружја у положај за употребу и пуцање у ваздух ради упозорења, у смислу овог правилника се не сматра употребом ватреног оружја. О вршењу радњи из овог става полицијски службеник сачињава службену белешку у којој образлаже разлоге њиховог вршења.

Кад околности указују на постојање услова за употребу ватреног оружја, полицијски службеник ватрено оружје припрема за употребу стављањем метка у цев пре него што изда упозорење на начин прописан законом.

Пре употребе ватреног оружја, полицијски службеник се поставља у положај који му је у датим околностима најбезбеднији и омогућава сигурну употребу ватреног оружја и усмерава оружје према лицу према коме намерава да га употреби.

За време док је ватрено оружје спремно за употребу полицијски службеник не сме да га усмерава према другим лицима, а по престанку услова за употребу, укочиће и одложиће ватрено оружје.

Пре употребе ватреног оружја, полицијски службеник ће лицу према коме ће употребити ватрено оружје издати наређење „Стој, полиција, пуцаћу!“.

Ако лице не поступи по издатом наређењу, полицијски службеник ће, ако се тиме не угрожава безбедност људи, лице упозорити пуцњем у ваздух.

Полицијски службеник ће употребити ватрено оружје без издавања наређења и упозоравајућег пуцња, ако би то довело у питање одбрану од напада или отклањање опасности којом се угрожава његов живот или живот других лица.

Члан 95.

Кад полиција обављајући полицијске послове утврђене законом дође до сазнања која указују на то да ће лице према коме треба применити полицијска овлашћења угрозити живот полицијског службеника или другог лица, пре примене полицијских овлашћења сачиниће план поступања.

Планом се одређује руководилац плана, потребан број полицијских службеника, њихово наоружање, заштитна опрема, задаци, тактика поступања, мере безбедности за употребу ватреног оружја и, зависно од процене, други елементи.

Полицијски службеник који учествује у спровођењу плана из става 2. овог члана мора бити упознат са проценом очекиваног оружаног отпора, ситуационим планом, распоредом и задацима других полицијских службеника, као и са сопственим задатком.

Полицијски службеник из става 3. овог члана ватрено оружје може да употреби само по наређењу руководиоца плана, изузев ако је употреба ватреног оружја апсолутно нужна за одбијање истовременог противправног напада, када оружје може да употреби и пре издатог наређења.

Члан 96.

Приликом обављања полицијских послова, када у одређено време или на одређеном простору постоји повећан ризик за безбедност полицијских службеника и људи, полицијски службеник може носити ватрено оружје спремно за употребу (метак у цеви, закочено) и пре настанка услова за употребу ватреног оружја.

Приликом ношења ватреног оружја у случајевима из става 1. овог члана, полицијски службеник је у обавези да поступа са дужном пажњом и придржава се мера безбедности руковања ватреним оружјем.

Члан 97.

Кад су испуњени услови за употребу ватреног оружја према лицу које бежи према групи људи, али употребом оружја може бити доведен у опасност живот неког из групе, полицијски службеник неће употребити ватрено

оружје, осим ако је употреба ватреног оружја једино средство за одбијање напада којим се угрожава живот.

Кад лице према коме се може употребити ватрено оружје бежи према државној граници, полицијски службеник може да употреби ватрено оружје водећи рачуна да се не наруши неповредивост државне границе, осим ако је употреба ватреног оружја једино средство за одбијање напада којим се угрожава живот.

Употреба ватреног оружја према возилу у покрету

Члан 98.

Употребом ватреног оружја према возилу у покрету у смислу овог правилника сматра се свако пуцање из ватреног оружја у правцу возила које се креће ако се возило користи са циљем угрожавања живота или безбедности полицијског службеника или другог лица или ако се из тог возила употребљава ватрено оружје са циљем угрожавања живота или безбедности полицијског службеника или другог лица.

Ватрено оружје према возилу у покрету се употребљава на начин којим се неће угрозити живот или безбедност полицијског службеника или другог лица.

Употреба ватреног оружја у гоњењу пловила

Члан 99.

Брисани су ранији ст. 1- 5 (види члан 4. Правилника 93/2022-16)

Ако се ни после поступка из **члана 576 став 5.*** пловило не заустави, полицијски службеник ће покушати да заустави пловило пуцњима упозорења под условом да не представљају опасност за друга лица и водећи рачуна да се тиме не наруши неповредивост државне границе, ако се гоњене пловила предузима непосредно на/уз државну границу. Пуцњима упозорења у смислу овог правилника сматра се пуцање у ваздух из ватреног оружја ради упозорења.

Ако се ни после пуцања у ваздух ради упозорења пловило не заустави, полицијски службеник може према том пловилу ради његовог заустављања и спречавања бекства лица које треба спровести надлежном органу употребити ватрено оружје ако је неопходно да се сачува или заштити нечији живот и ако се тиме не угрожава живот других.

*Службени гласник РС, број 93/2022

Употреба ватреног оружја према животињама

Члан 100.

Под употребом ватреног оружја према животињама у смислу овог правилника сматра се пуцање према животињама када од њих прети

непосредна опасност од напада на живот и тело лица или опасност од угрожавања живота или здравља људи.

Према болесној или тешко повређеној животињи која може угрозити живот или здравље људи, ватрено оружје може да се употреби само на захтев стручног лица (ветеринара) када стручно лице не може предузети одговарајућу меру.

Извештавање и оцена оправданости и правилности употребе средстава принуде

Члан 101.

Информисање и извештавање о употреби и поступку оцене оправданости и правилности употребе средстава принуде и предузетим мерама након спроведеног поступка, обезбеђује се путем хитног информисања, дневног извештавања и периодичног информисања на начин прописан овим правилником и Упутством о информисању и извештавању.

Члан 102.

О свакој употреби средстава принуде полицијски службеник одмах усмено извештава дежурну службу или непосредног старешину, а најкасније 24 сата од употребе средства принуде подноси писани извештај о употреби средстава принуде или извештај о употреби средстава за везивање.

Када се средства принуде употребе по наређењу, сваки полицијски службеник који је употребио средства принуде подноси извештај из става 1. овог члана, а полицијски службеник који је ту употребу наредио, сачињава о томе службену белешку.

Извештај о употреби средства принуде садржи: податке о времену, месту употребе, врсти средства принуде, законски основ за употребу, податке о лицу или лицима према којима је употребљено средство принуде, опис догађаја, последице употребе, податке о сведоцима догађаја, податке о извештавању о употреби, чин/звање, име и презиме, ЈМБГ и потпис полицијског службеника подносиоца извештаја.

Извештај о употреби средства за везивање, подноси се само када полицијски службеник према лицу или лицима употреби средство за везивање, без истовремене употребе других средстава принуде, при чему нису наступиле телесне повреде по лице или друге последице и садржи: податке о времену, месту употребе средства за везивање, законски основ за употребу, податке о лицу или лицима према којима је употребљено средство, последице употребе, чин/звање, име и презиме, ЈМБГ и потпис полицијског службеника подносиоца извештаја.

У опису догађаја полицијски службеник извештава о врсти полицијског посла и делатности коју је обављао; начину примене полицијских овлашћења; начину, радњама и коришћеним средствима од стране лица

приликом пружања отпора, покушаја или извршења напада или бекства; начину упозорења лица да ће бити употребљена средства принуде или разлосима ако лице није упозорено; радњама лица након упозорења; када је започета употреба средстава принуде, које је радње предузео полицијски службеник и на који начин; радње лица у току употребе средстава принуде; када се престало са употребом средстава принуде и на који начин је остварена даља контрола над лицем и о другим околностима и чињеницама од значаја за оцену оправданости и правилности употребе средстава принуде.

Када полицијски службеник није у могућности да поднесе извештај о употреби средстава принуде о околностима употребе, службену белешку са расположивим подацима сачињава полицијски службеник који је био присутан на месту употребе или непосредни старшина полицијског службеника који је употребио средства принуде.

Члан 103.

По пријему обавештења да је полицијски службеник употребио средства принуде, руководилац смене дежурне службе организује предузимање потребних мера и радњи (пружање медицинске и друге помоћи, обезбеђење места догађаја, обавештавање надлежног тужиоца, вршење увиђаја, обавештавање ближњег и др.) и о околностима употребе и предузетим мерама одмах обавештава непосредног старшину.

Непосредни старшина, по пријему обавештења да је употребљено средство принуде, одмах организује вршење хитних мера и радњи које нису предузете, а чије би одлагање отежало спровођење поступка оцене оправданости и правилности употребе средстава принуде и друге потребне мере и радње (прикупљање обавештења од очевидаца и других лица, прибављање мишљења или налаза лекара за повређена лица и др.)

Члан 104.

У поступку оцене оправданости и правилности употребе средстава принуде, непосредни старшина предузима следеће:

- 1) разматра поднети извештај;
- 2) организује или непосредно врши прикупљање обавештења од очевидаца о околностима употребе средстава принуде, од лица према коме су употребљена средства принуде, од полицијског службеника који је употребио средства принуде, ако је потребно разјаснити поједине наводе из извештаја, као и од других полицијских службеника који имају непосредна сазнања о околностима употребе средстава принуде о чему се сачињавају службене белешке, службене белешке о обавештењу примљеном од грађана и изјаве полицијских службеника;

3) прибавља мишљење – налаз лекара о врсти и степену повреде, констатује насталу материјалну штету и друге последице које су наступиле употребом средстава принуде;

4) предузима и друге мере и радње у циљу потпуног утврђивања чињеничног стања о условима и начину употребе средстава принуде.

Непосредни старешина активности из става 1. овог члана спроводи у року од 8 дана од дана подношења извештаја од стране полицијског службеника.

Активности из става 1. овог члана непосредни старешина не мора спроводити ако употребом средстава за везивање код лица нису наступиле последице.

Извештај полицијског службеника о употребљеном средству принуде и сачињене списе предмета непосредни старешина на даље поступање доставља овлашћеном полицијском службенику или комисији за оцену оправданости и правилности употребе средстава принуде.

Овлашћени полицијски службеник и комисија за оцену оправданости и правилности употребе средстава принуде

Члан 105.

Руководилац организационе јединице у седишту Министарства и начелник полицијске управе у организационим јединицама којима руководе, решењем овлашћују једног или више полицијских службеника за оцену оправданости и правилности употребе средстава принуде.

Овлашћени полицијски службеник из става 1. овог члана мора да има високо образовање и најмање пет година ефективног радног стажа на пословима полицијског службеника.

Овлашћени полицијски службеник оцењује оправданост и правилност употребе средстава принуде од стране полицијских службеника у својој организационој јединици, изузев када је за оцену употребе средства принуде надлежна комисија.

Поступак оцене оправданости и правилности употребе средстава принуде овлашћени полицијски службеник спроводи у року од 15 дана од дана пријема предмета употребе средстава принуде.

Члан 106.

Оправданост и правилност употребе ватреног оружја, употребе другог средства принуде које је за последицу имало тешке телесне повреде или смрт лица или употребе средства принуде према три или више лица или према групи лица оцењује комисија.

Комисију из става 1. овог члана, једну или више њих, решењем образује руководилац организационе јединице у седишту Министарства, односно начелник полицијске управе.

У састав комисије из става 1. овог члана именују се полицијски службеници који су овлашћени за оцену употребе средстава принуде.

Поступак оцене оправданости и правилности употребе средстава принуде Комисија спроводи у року од 30 дана од дана пријема предмета употребе средстава принуде.

Члан 107.

Оцена непосредног руководиоца о оправданости и правилности употребе средстава за везивање, код којих по лице нису наступиле телесне повреде, садржи белешку на извештају да ли је или није ово средство оправдано или правилно употребљено.

Оцена оправданости и правилности употребе средства принуде, овлашћеног полицијског службеника и Комисије, садржи: податке о времену и месту употребе, врсти средства принуде, законски основ за употребу, податке о лицу или лицима према којима је употребљено средство принуде, оцену оправданости и правилности употребе средстава принуде, образложење и потпис овлашћеног полицијског службеника, односно председника и чланова комисије.

У образложењу оцене из става 2. овог члана, посебно се образлажу околности, да ли је:

- 1) службени задатак могао бити извршен без употребе средстава принуде;
- 2) употребљено средство принуде примењено суздржано и сразмерно опасности која прети законом заштићеном добру и вредности, односно тежини дела које се спречава или сузбија;
- 3) употребљено најблаже средство принуде које јамчи успех, сразмерно разлогу употребе и на начин којим се службени задатак извршава без непотребних штетних последица;
- 4) лице упозорено да ће бити употребљено средство принуде;
- 5) употребом средстава принуде проузрокована што мања повреда или материјална штета;
- 6) осигурано пружање помоћи повређеном или угроженом лицу и друге чињенице и околности од значаја за оцену.

Након окончања поступка оцене оправданости и правилности употребе средстава принуде, списи предмета са оценом достављају се непосредном руководиоцу полицијског службеника који је употребио средства принуде, ради чувања и евидентирања.

Контрола употребе средстава принуде

Члан 108.

Ради стручне и законите употребе средстава принуде и, с тим у вези, спречавања и сузбијања прекорачења, злоупотребе или друге примене средстава принуде у сврхе за које нису намењена, руководиоци организационих јединица Министарства организују и спроводе контролу оправданости и правилности употребе средстава принуде.

Друга овлашћења предвиђена законом

Члан 109.

Полицијски службеник примењује друга овлашћења под условима и на начин прописаним другим законима.

IV. ИЗВЕШТАЈИ И ДРУГА ПИСМЕНА О ПРИМЕНИ ПОЛИЦИЈСКИХ ОВЛАШЋЕЊА

Извештај о примењеном полицијском овлашћењу

Члан 110.

Извештај о примењеном полицијском овлашћењу садржи:

- 1) назив и законски основ примењеног овлашћења;
- 2) податке да ли је полицијско овлашћење полицијски службеник применио самоиницијативно или по налогу непосредног старешине или другог органа;
- 3) време када је започета и завршена примена полицијског овлашћења (датум, час и минут);
- 4) место примене полицијског овлашћења (место, улица, број, ближа ознака места);
- 5) податке о лицу према коме је овлашћење примењено (име, презиме, адреса пребивалишта или боравишта и јединствени матични број грађана);
- 6) податке о полицијском службенику који је овлашћење применио (име и презиме, јединствени матични број грађана и број службене легитимације);
- 7) напомена или белешка полицијског службеника у вези примене полицијског овлашћења;
- 8) оцену непосредног руководиоца о оправданости и правилности примене полицијског овлашћења.

Службене белешке, потврде, записници и друга писмена која се сачињавају у вези примене полицијског овлашћења, када се по одредбама овог правилника не подноси извештај о примењеном полицијском овлашћењу, садрже податке из става 1. овог члана.

Записник о задржавању лица

Члан 111.

Записник о задржавању лица садржи:

- 1) личне податке задржаног лица (име, презиме, адресу, јединствени матични број грађана);
- 2) време почетка задржавања;
- 3) правни основ за задржавање;
- 4) податке о начину упознавања лица за разлозима задржавања и његовим правима;
- 5) податке о оствареним правима задржаног лица;
- 6) податке о обавештавању чланова породице, других лица и надлежних органа о задржавању лица;
- 7) податке о довођењу задржаног лица надлежном органу;
- 8) податке о видљивим телесним повредама, другим сазнањима о здравственом стању и пруженој медицинској помоћи задржаном лицу;
- 9) податке о привремено одузетим предметима погодним за напад, повређивање или самоповређивање;
- 10) податке о времену и разлозима напуштања и повратка лица у просторије за задржавање;
- 11) време престанка задржавања;
- 12) потпис задржаног лица и полицијског службеника који спроводи задржавање.

Члан 112.

Извештаји, записници, службене белешке и друга писмена прописана овим правилником могу се сачињавати у облику обрасца.

Преглед примењених овлашћења, уписници и други прегледи прописани овим правилником могу се водити у електронском облику на јединственом информационом систему Министарства.

V. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНА ОДРЕДБА

Члан 113.

Даном ступања на снагу овог правилника престају да важе:

- 1) Правилник о полицијским овлашћењима („Службени гласник РС”, број 54/06) изузев члана 12. став 2. и члана 25, који се примењују до доношења посебног прописа којим се прописује начин и услови примене полицијских овлашћења према малолетним лицима;
- 2) Правилник о техничким обележјима и начину употребе средстава принуде („Службени гласник РС”, бр. 19/07, 112/08 и 115/14).

Члан 114.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у
„Службеном гласнику Републике Србије”.

01 број 4965/19-8

У Београду, 10. јуна 2019. године

Министар,

др **Небојша Стефановић**, с.р.

ОДРЕДБЕ КОЈЕ НИСУ УНЕТЕ У "ПРЕЧИШЋЕН ТЕКСТ" ПРАВИЛНИКА

*Правилник о изменама и допунама Правилника о полицијским
овлашћењима: "Службени гласник РС", број 93/2022-16*

Члан 5.

**Овај правилник ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у
„Службеном гласнику Републике Србије” .**